

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: **Tyfloprůvodce po vybraných památkách Česka**

Student: **Jakub ŽEJDLÍK**

Studijní obor: Geoinformatika a kartografie (NMgr.)

A1 Metody a postup zpracování (práce s daty a informacemi):

Využity standardní metody a postupy

Práce zahrnuje postupy běžně využívané na poli moderní tyflokartografie (příprava grafických podkladů, plánek, tvorba reliéfního povrchu pomocí fuzéru). Postupy jsou ale realizovány s velkou pečlivostí, odbornou znalostí a vedou k tvorbě díla, které je v oblasti tyflokartografie unikátní a průkopnické.

A2 Propracovanost literární rešerše a práce s literaturou:

Pouze běžně dostupné prameny

Rešerše se na devíti stranách věnuje všem problematikám, které jsou nezbytným východiskem pro realizaci praktické části. Podrobně se věnuje specifikům kartografických vyjadřovacích prostředků používaných v tyflokartografii, technikám výroby tyflomap i úrovním zrakového postižení.

V rešerši však postrádám část analyzující podobné studie, ať už na jiných institucích v Česku či v zahraničí. To se odráží i v seznamu použitých zdrojů, které obsahují pouze dva anglické tituly. Struktura rešerše je poměrně srozumitelná, byť např. kapitola věnovaná Braillovu písmu je nelogicky zařazena do kapitoly Zraková postižení, místo kapitol věnovaných tyflografickým pomůckám.

A3 Teoretická a aplikační náročnost práce:

Vysoká

Teoretickou i aplikační náročnost práce hodnotím jako vysokou. Splnění zadaného cíle vyžadovalo obeznámení se se specifiky tyflokartografických postupů, shromáždění a grafické zpracování značného množství informací, řešení technických specifik použitých zařízení i psychicky náročnou práci během realizace čtyř uživatelských testování.

B1 Struktura práce:

Odpovídající potřebám řešení

Práce je vhodně strukturovaná, stručná, a přesto popisující všechny významné kroky postupu v dostatečně podrobné míře. V úvodních kapitolách Úvod a Cíle jsou zbytečně popisována rovnou i specifika dosažených výsledků a vytvořených výstupů práce.

B2 Formální náležitosti a grafická úroveň práce (úprava, stylistika, gramatika, obrázky, tabulky, grafy, mapy):

Výborné

Grafická úroveň práce i výstupů je na velmi dobré úrovni, obsahuje jen minimální množství gramatických či stylistických chyb, typograficky a graficky na vysoké úrovni. Anglické shrnutí je na dostatečné úrovni.

B3 Poster:

Vyhovující

Poster vhodně doplňuje práci. Obsahuje velmi stručný popis účelu práce, dominuje mu schematické znázornění postupu a ukázkou hlavního výstupu.

B4 Webové stránky:

Vyhovující

Webová prezentace je praktickým rozcestníkem pro stažení vytvořených výstupů. Zároveň web slouží pro sdělení základních informací o práci samotné. Grafické provedení je na dobré úrovni, web je dobře přizpůsoben i pro zobrazení na mobilních zařízeních.

C1 Kvalita výstupů a výsledků práce:

Dobré

Hlavní výstup práce, kterým je Tyfloprůvodce po vybraných památkách Česka, je povedeným dílem, které vyžadovalo značné množství práce. Je patrný vysoký standard, který si autor vytyčil a snažil se jej v co nejvyšší možné míře dodržet. Oceňuji řešení detailů, jako je např. kružnice okolo popisků v tyflobmapách omezující jejich zaměnitelnost s mapovými znaky.

Přesto se v díle objevují určité nedostatky, vzniklé pravděpodobně technickou limitací dostupných zařízení a závislostí na zdrojích dodaných členy řešitelského týmu projektu RIDARP. V průvodci chybí úvodní informační strana k sedmi z 16 památek, byť popis tohoto faktu nebyl v textu práce (ani v diskuzní části) nikde dohledán. Nepříliš vhodné se mi jeví slepování některých listů průvodce k sobě, kdy při listování není zřejmé, zda jde o úmyslně slepené listy, nebo zda jsem jen jednu stránku minul, a mám se snažit ji rozlepit. V tomto ohledu by mi přišlo užitečnější reliéfní strany orientovat všechny jako pravé s jejich zadní stranou bez obsahu (tloušťku svazku by to neovlivnilo). V celém průvodci mi pak chybí systém, jak rychle vyhledat část věnovanou jedné z památek, jelikož číslování stran je vždy řešené u každé památky znovu od čísla 1.

Výsledkem práce je také postup tvorby tyfloprůvodce, kde oceňuji cenné informace, jako např. klíče a hodnoty prvků převzatých z OSM databáze, popis jejich sloučení do témat, či realizovaná nastavení exportu, které umožňují na práci snadno navázat v jiných případových studiích.

C2 Interpretace výsledků a diskuze:

Na vysoké odborné úrovni s vyvozenými adekvátními závěry

Kapitola diskuze se zabývá alternativními možnostmi provedení a odůvodnění provedených kroků či ústupků od původních záměrů, s výjimkou absence některých listů (viz výše). Nesouhlasím pouze s uváděným tvrzením, že „průvodce si může vytisknout a vytvořit takřka každý“, jelikož, seznámen s útrapami během procesu tvorby, považuji fyzickou výrobu za odborně i psychicky náročnou činnost, navíc velmi závislou na dostupné sestavě technického vybavení. Velmi cenné je zjištění, že oproti běžně uváděným informacím, že inkoustové tiskárny jsou pro tvorbu reliéfních pomůcek z mikrokapslového papíru vhodnější, realizovatelnost výsledku evidentně závisí na množství parametrů, a použitelných výsledků bylo reálně dosaženo naopak jen na tiskárnách laserových.

C3 Uplatnění dosažených výsledků práce:

Lze uplatnit přímo

Výsledky a výstupy práce lze uplatnit, a již jsou uplatňovány, přímo, a to jak v procesu vzdělávání osob se zrakovým postižením, tak i v tyflokartografické tvorbě.

C4 Cíle práce a jejich naplnění:

Cíle zcela naplněny

Stanovené cíle práce byly dosaženy v plném rozsahu.

D Souhrnné připomínky a komentáře k práci, otázky k obhajobě:

Drobnou výhradou k práci je využití zastaralého média typu DVD pro uložení digitálních dat k práci.

Ke studentovi mám následující otázky:

- 1) Jaká je přibližná časová náročnost vypracování kapitoly o jedné památce do formy digitálního PDF v rozsahu představeném u této práce?
- 2) Bylo ověřeno, zda vytvořené materiály je možné vyrobit na zařízeních v tyflocentrech a podobných organizacích pro osoby se zrakovým postižením?
- 3) Jaký je důvod absence úvodních stran k sedmi zpracovaným památkám?

E Celkové hodnocení:

Magisterská práce Jakuba Žejdlíka je zdařilou kartografickou prací, která byla provedena svědomitě a splnila své cíle na vysoké kvalitativní úrovni. I přes zmíněné výhrady, jejichž význam považuji za minoritní, práci doporučuji k obhajobě.

V Olomouci dne 5. 5. 2022

Mgr. Radek Barvíř, Ph.D.

